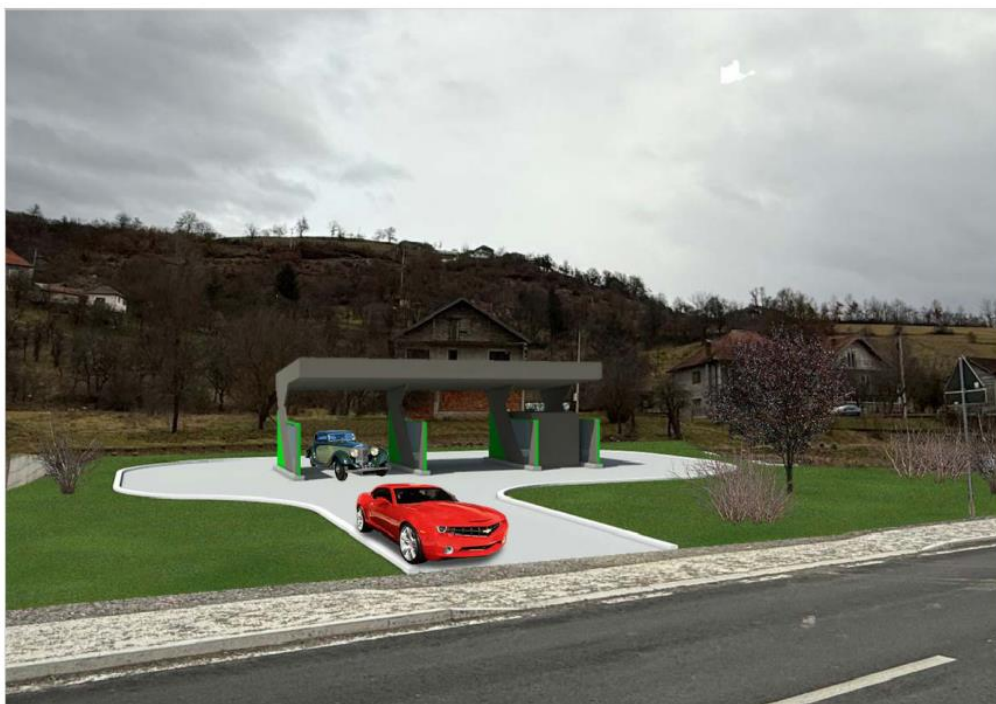

ZAHTJEV ZA ODLUČIVANJE O POTREBI IZRADE ELABORATA O PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

**ZA PRIVREMENI MONTAŽNO-DEMONTAŽNI OBJEKT ZA
PRANJE I SERVISIRANJE VOZILA LOKACIJA 35, ZONA V, KP 1182
KO PODA, OPŠTINA BIJELO POLJE**

3D prikaz planiranog objekta (izvor: Glavni projekat arhitekture, april 2026.)

NOSILAC:

Hazbija Erović, Bijelo Polje

Ul. Poda br.bb | 84000 Bijelo Polje

LOKACIJA: Selo Poda br.bb, Opština Bijelo Polje

Bijelo Polje, avgust 2026. godine

1. OPŠTE INFORMACIJE

Naziv Projekta: Privremeni montažno-demontažni objekat za pranje i servisiranje vozila, Lokacija 35, zona V, KP 1182 KO Poda, Opština Bijelo Polje

Nosilac Projekta: Hazbija Erović, Bijelo Polje
Ul.Poda br.bb, 84000 Bijelo Polje

Telefon : 067 181 099
Mobilni : 067 181 099
E-mail: aco.knezevic@hotmail.com

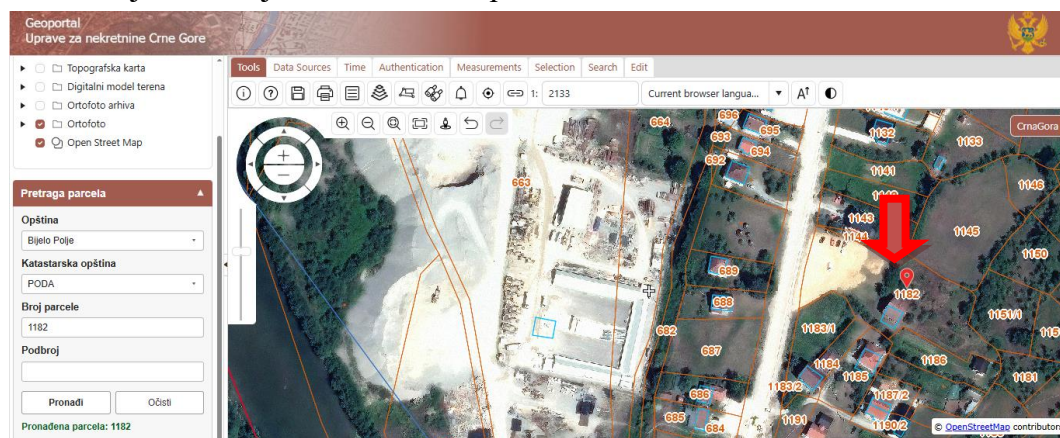
**Odgovorna
osoba:**

Hazbija Erović

2. OPIS LOKACIJE

2.1. OPŠTI PODACI O VRSTI I NAMJENI OBJEKTA

Investitor je Hazbija Erović iz Bijelog Polja. Glavnim projektom predviđeno je postavljanje privremenog montažno-demontažnog objekta za servisiranje, pranje i čišćenje vozila na lokaciji 35, zona V, po Programu privremenih objekata za područje Opštine Bijelo Polje, na katastarskoj parceli br. 1182 KO Poda. Ukupna površina katastarske parcele br. 1182 KO Poda iznosi 3.985 m². Prema podacima iz Lista nepokretnosti br. 527 KO Poda, parcelu čine zemljište pod porodičnom stambenom zgradom površine 106 m², dvorište površine 500 m² i njiva III klase površine 3.379 m². Planirani montažno-demontažni objekat autoperionice zauzima bruto površinu od 96,00 m², dok njegova neto površina iznosi 85,80 m². Planiran je u vidu nadstrešnice, sa čeličnom montažno-demontažnom konstrukcijom i kosim krovom nagiba 4°. U tehničkoj prostoriji smješta se tehnološka oprema potrebna za rad perionice. Najbliži objekat namjenjenih individualnom stanovanju udaljen je 21m, vazdušne linije. Udaljenost od BEMAX baze je 134m vazdušne linije, korita rijeke Lim 371m, supermarketa Kenni Komerc 93m.

Izvor: www.geoportal.co.me, avgust, 2026.godine

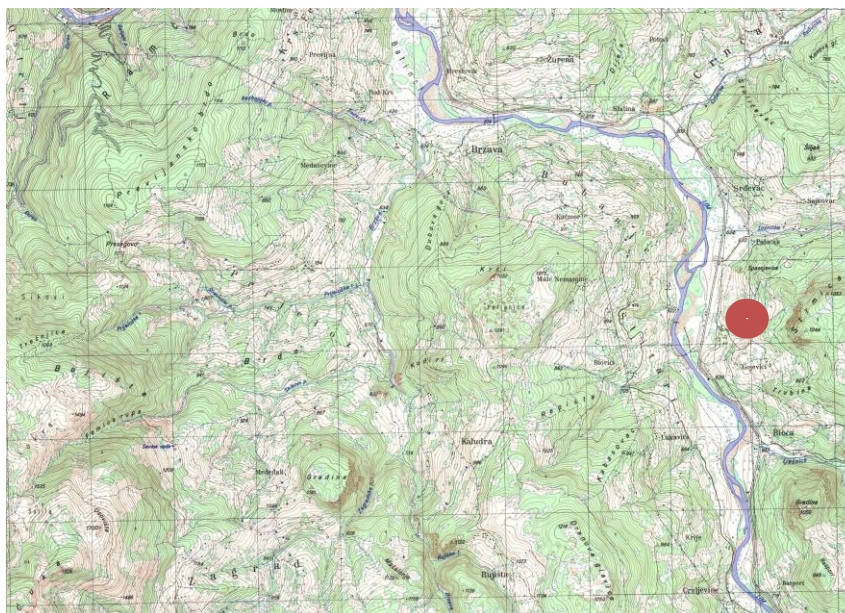
Slika 1. Satelitski prikaz lokacije predmetnog projekta

Slika 2. Prikaz lokacije predmetnog projekta, avgust 2026.

2.2. OPIS LOKACIJE OBJEKTA

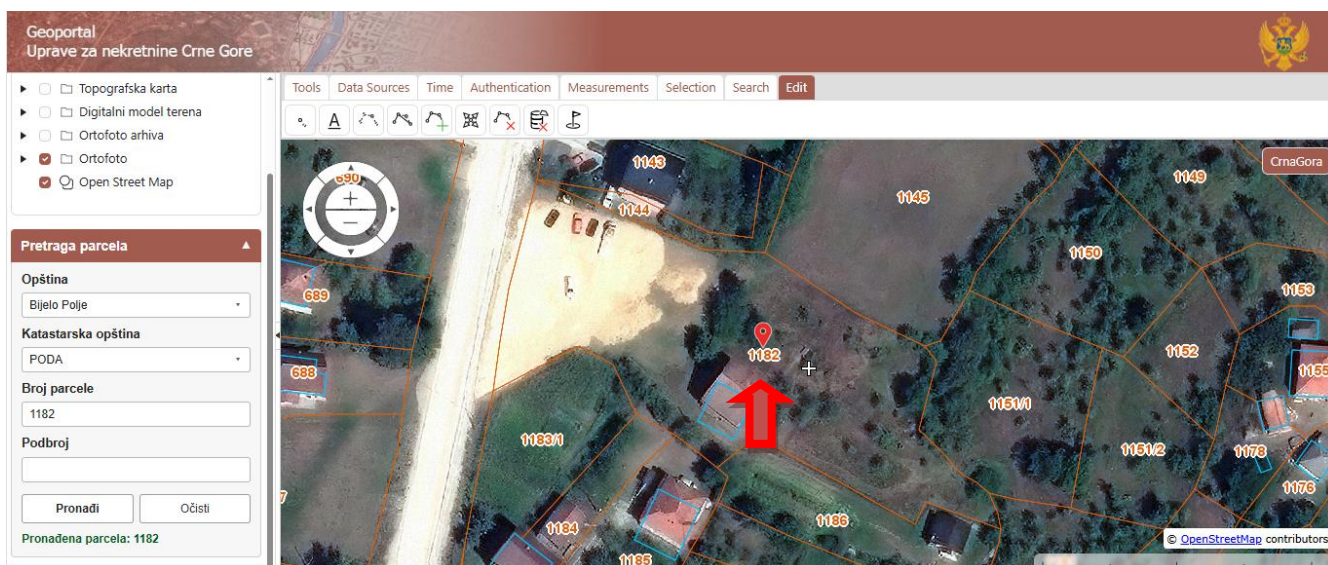
Lokalitet projekta u geografskom smislu pripada sjevernom regionu Crne Gore i nalazi se na području Opštine Bijelo Polje, u naselju Poda. Predmetna lokacija nalazi se u KO Poda, neposredno uz magistralni put M-5, dionica Ribarevine–Berane. Pristup lokaciji je planiran direktno sa magistralnog puta, preko postojećeg trotoara i projektovanog saobraćajnog priključka. Saobraćajni priključak obuhvata prostor od ivice kolovoza magistralnog puta do granice katastarske parcele 1182, u dužini približno 5,7 m. Projektom saobraćajne infrastrukture omogućen je pristup putničkim, teretnim i vatrogasnim vozilima primjenom radijusa $R=7,0$ m. U zoni priključka predviđeni su oboreni ivičnjaci, a vode sa kolovoza priključka usmjeravaju se prema sistemu atmosferske kanalizacije unutar parcele, bez doticanja na magistralni put.

Slika 3. Prikaz lokacije na topografskoj karti¹

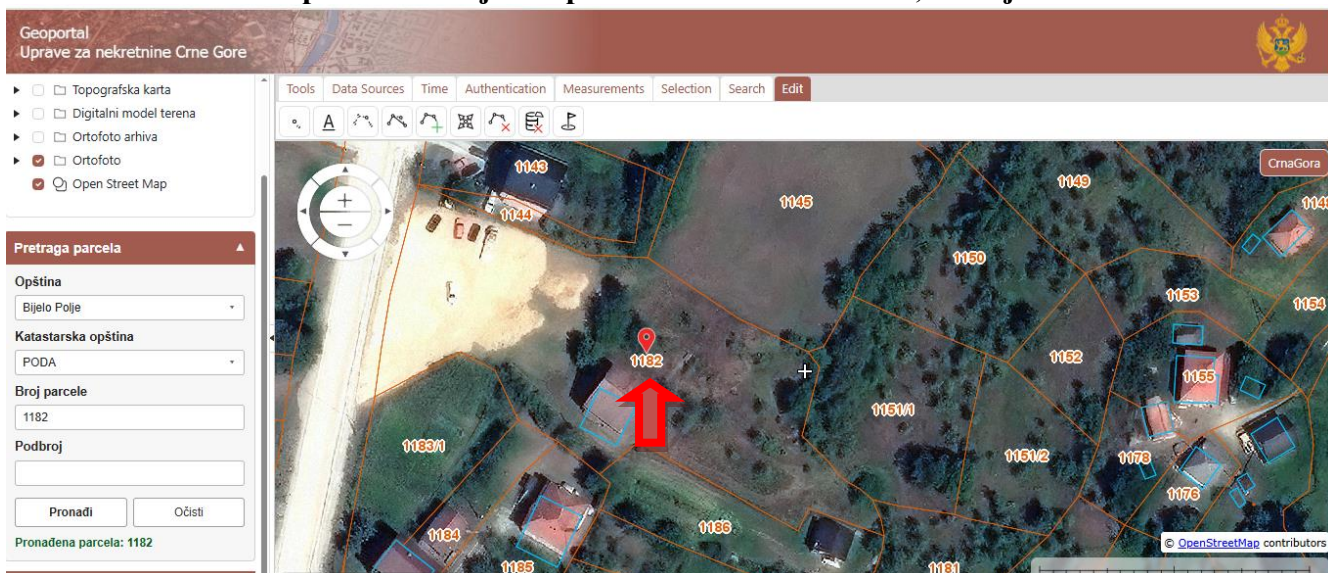
Predmetna lokacija nalazi se u naselju Poda, KO Poda, Opština Bijelo Polje, na katastarskoj parceli br. 1182, neposredno uz magistralni put M-5, dionica Ribarevine–Berane. Šire područje pripada dolini rijeke Lim i sjeveroistočnom dijelu Crne Gore. Lokacija je saobraćajno dostupna sa magistralnog puta preko projektovanog saobraćajnog priključka. U okruženju su zastupljeni individualni stambeni i poslovni objekti, dok se korito rijeke Lim nalazi na udaljenosti od približno 371 m vazdušne linije.

¹ Izvor: Topografska karta JNA, razmjera 1:25000, Brzava, - 149-2-1, JNA, 1980.

Izvor: www.geoportal.co.me, avgust, 2026.godine

Slika 4. Širi prikaz lokacije kat.parcela br.1182 KO Poda, B.Polje

Izvor: www.geoportal.co.me, avgust, 2026.godine

Slika 5. Širi prikaz lokacije kat.parcela br.1182 KO Poda, B.Polje

2.3. INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST I PRISTUP

Lokacija je saobraćajno povezana sa magistralnim putem M-5. Projekat saobraćajne signalizacije predviđa regulisanje režima kretanja u zoni priključka odgovarajućom vertikalnom i horizontalnom signalizacijom, uključujući znak STOP, dok je kretanje vozila unutar lokacije predviđeno kao jednosmjerno. Predmetna lokacija se, prema projektu hidrotehničkih instalacija, nalazi van zone redovnog vodosnabdijevanja i komunalnog opremanja. Zbog toga je predviđeno snabdijevanje vodom iz ukopanog rezervoara zapremine 20 m³, koji se puni pitkom vodom dopremljenom autocisternama iz gradskog vodovoda. Projektom je ostavljena mogućnost budućeg priključenja bunara, pri čemu su izrada bunara, njegovo puštanje u rad i dovod vode do

vodomjernog šahta predmet zasebnog projekta.

Za atmosferske i upotrebljene vode ne postoji mogućnost priključenja na gradsku ili lokalnu mrežu atmosferske kanalizacije. Projektom je predviđeno sakupljanje voda, tretman u separatoru lakih naftnih derivata i dalje odvođenje prečišćene vode u upojno-prelivni bunar.

Slika 6. Obješt je lociran do puta Bijelo Polje-Berane

Slika 7. Izgled predmetne lokacije sa njenim okruženjem, avgust 2026.godine

Na predmetnoj lokaciji nema močvarnih djelova niti šumskih površina. Prema dostupnim podacima korišćenim za izradu ovog Zahtjeva, predmetna katastarska parcela se ne nalazi unutar zakonom zaštićenog prirodnog dobra. U bližoj okolini predmetnog objekta nijesu evidentirana izvorišta koja se koriste za javno vodosnabdijevanje. Korito rijeke Lim nalazi se na udaljenosti od približno 371 m vazdušne linije od predmetne lokacije.

Slika 8. Predmetna lokacija sa njenim okruženjem, avgust 2026.godine

Slika 9. Parcela-lokacije budućg objekta u selu Poda

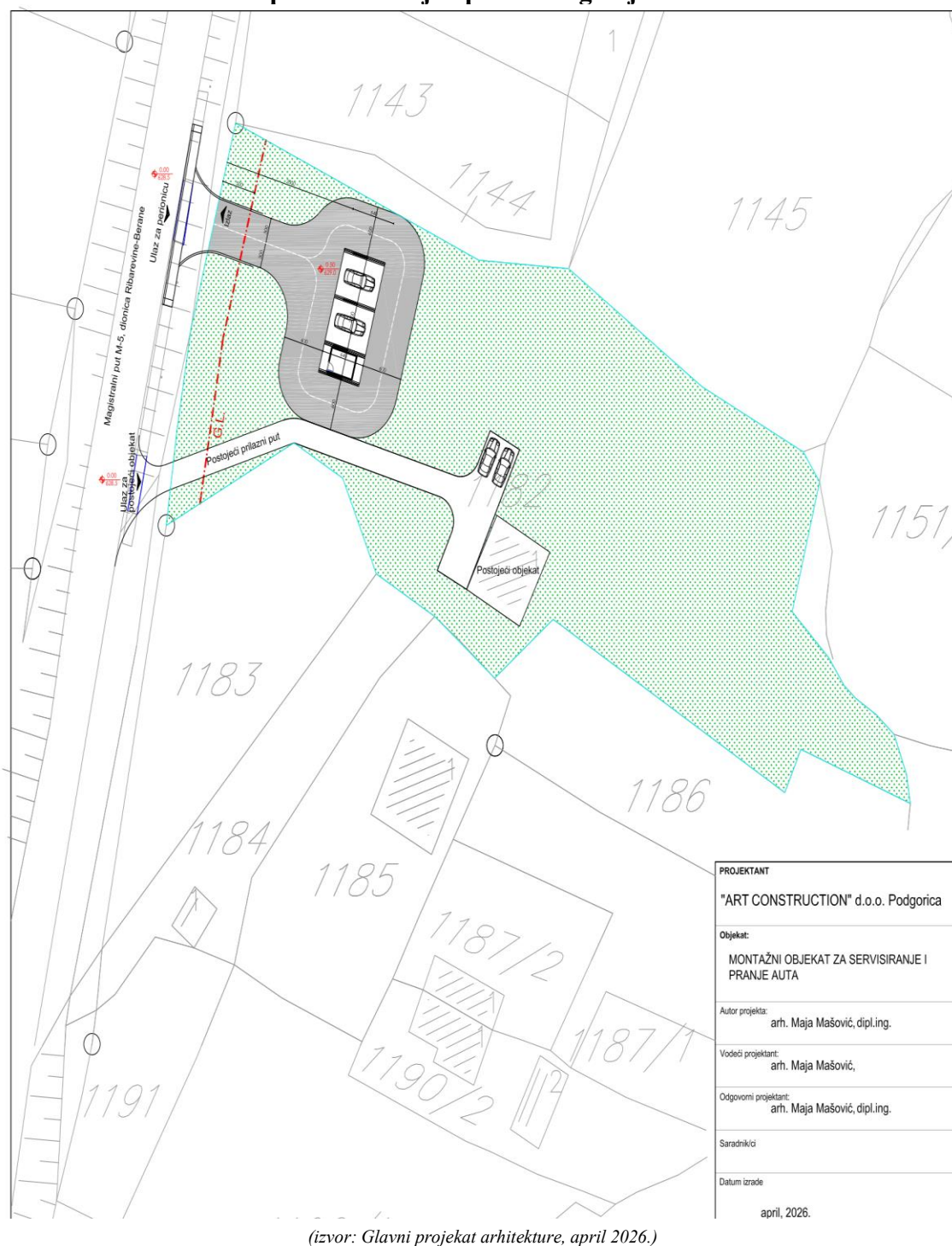

Slika 10. Parcela-lokacije budućeg objekta, avgust 2026.godine

Slika 11. Parcela-lokacije budućeg objekta, avgust 2026.godine

Slika 12. Situacioni prikaz lokacije i planiranog objekta

Slika 13. List nepokretnosti

8/29/26, 6:26 PM

eKatastar

Korisnik: KORISNIK

Datum i vrijeme štampe: 29.08.2026 18:26

PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE

Datum: 29.08.2026 18:26

KO: PODA

LIST NEPOKRETNOSTI 527 - PREPIS

Podaci o parceli							
Broj/podbroj	Broj zgrade	Plan Skica	Datum upisa	Potes ili ulica i kućni broj	Način korišćenja Osnov sticanja	Površina m ²	Prilog
735/1		4 27	26.03.2025	LOPAR	Njiva 3. klase POKLON	725	7.25
735/1		4 27	26.03.2025	LOPAR	Njiva 2. klase POKLON	760	9.58
735/2		4 27	26.03.2025	LOPAR	Krš, kamenjar POKLON	272	0.00
798		4 15	26.03.2025	STIJENA	Njiva 5. klase POKLON	2099	13.85
798		4 15	26.03.2025	STIJENA	Njiva 4. klase POKLON	3617	28.94
807		4 15	26.03.2025	STIJENA	Njiva 5. klase POKLON	5606	37.00
1104		5 13	26.03.2025	LANIČTE	Pašnjak 5. klase POKLON	580	0.52
1105		5 13	26.03.2025	LANIČTE	Livada 7. klase POKLON	1740	3.13
1106		5 13	26.03.2025	LANIČTE	Šume 4. klase POKLON	960	3.74
1169		5 13	26.03.2025	ČOČE BRDO	Livada 5. klase POKLON	3226	13.87
1169		5 13	26.03.2025	ČOČE BRDO	Livada 4. klase POKLON	8600	40.42
1181		5 13	26.03.2025	LOPAR	Voćnjak 3. klase POKLON	632	4.36

1182	1	5 13	26.03.2025	LOPAR	Porodična stambena zgrada POKLON	106	0.00
1182		5 13	26.03.2025	LOPAR	Dvorište POKLON	500	0.00
1182		5 13	26.03.2025	LOPAR	Njiva 3. klase POKLON	3379	33.79
1201		5 27	26.03.2025	ČOČE BRDO	Livada 6. klase POKLON	3336	11.34
						36138	207.79

Podaci o vlasniku ili nosiocu prava

Matični broj - ID broj	Naziv nosioca prava - adresa i mjesto	Osnov prava	Obim prava
*	EROVIĆ AVDO HAZBUJA *	Svojina	1/1

Podaci o objektima i posebnim djelovima objekta

Broj/podbroj	Broj zgrade	Način korišćenja Osnov sticanja Sobnost	PD Godina izgradnje	Spratnost/ Sprat Površina	Osnov prava Vlasnik ili nosilac prava Adresa, Mjesto
1182	1	Porodična stambena zgrada POKLON	996	JEDNOSPRAATNA ZGRADA 106	Svojina 1/1 EROVIĆ AVDO HAZBUJA * *
1182	1	Stambeni prostor POKLON Trosoban stan	1	Prizemlje 85	Svojina 1/1 EROVIĆ AVDO HAZBUJA * *
1182	1	Stambeni prostor POKLON Trosoban stan	2	Prvi sprat 85	Svojina 1/1 EROVIĆ AVDO HAZBUJA * *
1182	1	Stambeni prostor POKLON Dvije sobe	3	Potkrovlje-mansarda 60	Svojina 1/1 EROVIĆ AVDO HAZBUJA * *

Ne postoje tereti i ograničenja.

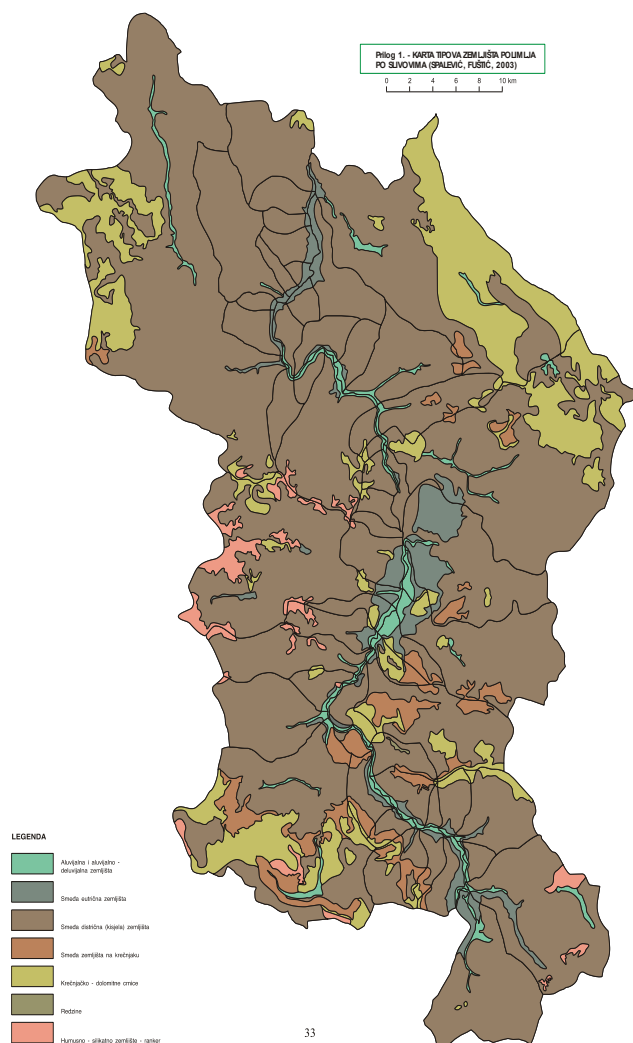
3. KARAKTERISTIKE PROJEKTA

3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ

Predmetna lokacija nalazi se na području Opštine Bijelo Polje, u KO Poda, uz putni pravac M-5 Ribarevine-Berane. Položaj uz magistralnu saobraćajnicu omogućava neposrednu dostupnost korisnicima perionice, ali istovremeno zahtijeva dosljedno sprovođenje mjera bezbjednosti saobraćaja i kontrolisano odvođenje površinskih voda sa lokacije.

3.2. Pedološke, geomorfološke, geološke i hidrogeološke karakteristike terena

Na području opštine Bijelo Polje najzastupljenija su smeđe kisjela zemljišta, na oko 70% teritorije opštine, u manjoj površini planinske crnice, i neznatno, uz riječne tokove, aluvijalna zemljišta i smeđa zemljišta na šljunku. Karakteristična je pojava i močvarnog lejnog zemljišta. Na obrazovanje zemljišta uticali su, geološka podloga, brdsko-planinski reljef, klimatske prilike, vegetacija i čovjek. Područje predmetnog projekta karakteriše srednje duboko aluvijano-deluvijano zemljište. (Izvor: *Pedološka karta SR Crne Gore, 1:50000, Zavod za unapređivanje poljoprivrede Titograda, 1966.g.*). Djelimično je prisutno i smeđe zemljište na šljunku, Oblast opštine Bijelo Polje karakterišu, na malom prostranstvu, kvartarne stijene, mezozoik sa trijasom i jurom i paleozoik, dok se obod sastoji od stijena paleozojske starosti. Stijenske mase najčešće čine škriljci sive i crne boje, dok je dno kotline sastavljeno od stijena kvartalne starosti. Gornja terasa rijeke Lim, zasuta je poluvijalnim i deluvijalnim sastojcima koju čine pjeskovita i prašinasta glina i šljunak, čiji su slojevi slabo povezani. Paleozojske su starosti. Na srednjoj terasi rijeke Lim je najvećim dijelom pozicionirana Opština Bijelo Polje, ona je i najrasprostranjenija. Sastoji se od: pijeska, malo prašinastog i zaglinjenog i šljunka slabo sortiranog, različite granulacije. Donja terasa Lima ima iste sedimente, kao i srednja terasa. Tektonska zona kojoj pripada teritorija opštine Bijelo Polje, definisana je kao Pljevaljska zona. Karakteristična je po tome što ovu geotektonsku jedinicu, posebno na terenima opštine Bijelo Polje izgrađuju paleozojski flišoliki sediment, oko Ljepešnice, Ljuboviđe i Lima. Iako paleozojski kompleks u centralnom dijelu terena opštine Bijelo Polje izgleda "umireno" on je veoma ispresijecan rasjedima u svim smjerovima i na mnogo mjesta "probijen" eruptivima. Deluvijum (d) je veoma malo zastupljen na terenu opštine Biljelo Polje. To je nekoliko malih areala pri južnoj granici opštine i nešto veće površine kod Radojeve Glave. Srednjetrijaskie stijene (T2) najvećim dijelom sa krečnjacima, rožnacima i dolomitima i manjim dijelom, krečnjacima, dolomitima i brečama, zastupljeni su u kranjem zapadnom i krajnjem istočnom dijelu teritorije opštine Bijelo Polje. Paleozojske stijene su zastupljene kao perm (P1,2), karbon (C2,3) i karbon-perm (C,P). Oni ograđuju centralni i najveći dio teritorije opštine Bijelo Polje. Karbon permske stijene uglavnom su sastavljene od metapješčara i škriljaca. Aluvijalna ravan izgrađuje znatan prostor sa lijeve i desne strane Lima. Podinu aluvijalnim sedimentima čini pješčari i listasti škriljci slabo razučene gornje površine. Neravnine u paleoreljefu zapunjene su grubozrnim aluvijalnim nanosom. Korito Lima je plitko, relativno ravno na ukupnoj širini, usječeno (3.5-4.0m) u aluvijalne i sedimente paleoreljefa. To ukazuje na neotektonsku aktivnost područja, odnosno spuštanja erozione baze rijeke Lima što je za posledicu imalo da se Lim usjeca u već formiranu aluvijalnu ravan.

Predmetna lokacija nalazi se na potesu Poda, KO Poda, na području Opštine Bijelo Polje. Izlaskom na lice mjesta utvrđeno je da teren na kojem se nalazi predmetna parcela nema izražen nagib. Šire područje karakteriše prisustvo smeđih dističnih i aluvijalno-deluvijalnih zemljišta. Predmetna lokacija obuhvata katastarsku parcelu br. 1182 KO Poda. Prema Listu nepokretnosti br. 527 KO Poda, parcela obuhvata zemljište različitog načina korišćenja, uključujući njivu III klase, dvorište i zemljište pod postojećim objektom. Planirani privremeni montažno-demontažni objekat postavlja se na dijelu parcele u skladu sa situacionim rješenjem Glavnog projekta.

Sl.15. Pedološka karta Sliva rijeke Lim, Spalević i Fušić, 2003.

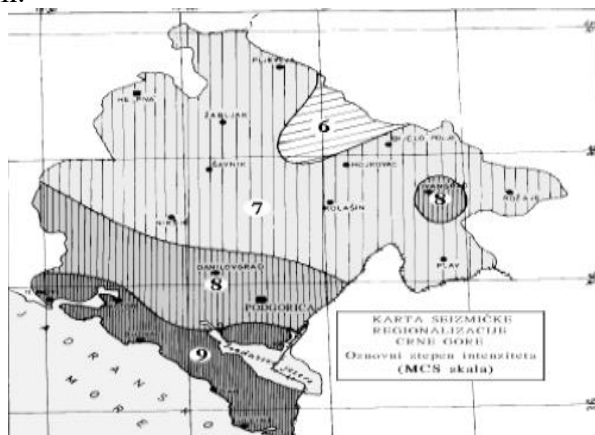
Geoseizmičke karakteristike, seizmička povredljivost/seizmički rizik

Prema stabilnosti, tereni na prostoru bjelopoljske opštine su svrstani u:

1. stabilne,
2. uslovno stabilne i
3. nestabilne.

Stabilni tereni su oni, koji imaju postojana svojstva stijenskih masa, pri izvođenju radova na njima.

To su poluvezani i nevezani sedimenti koji čine ravničarski dio terena. Uslovno stabilni tereni su oni gdje svako zasjecanje, kvašenje i novo opterećivanje može izazvati deformacije reljefa. U pregledu seizmičnosti područje Opštine Bijelo Polje svrstava se u zonu 7–8 stepeni seizmičnosti, pri čemu vrijednost ubrzanja za povratni period od 100 godina iznosi približno 0,063 g. Nestabilne padine, strmi odsjeci, tereni sa visokim nivoom podzemnih voda su seizmički više ugroženi.

(Izvor: Osnovi geonauka, Glavatić, 2005.)

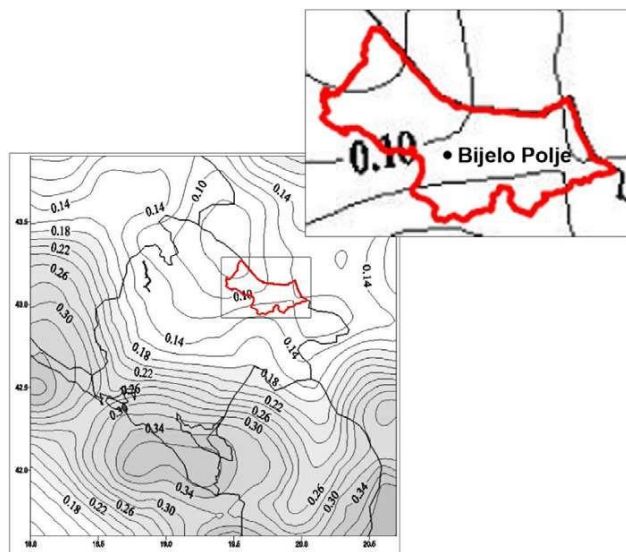
Slika 16. Karta seizmičke rejonizacije teritorije Crne Gore sa granicom opštine Bijelo Polje

Seizmičkom rejonizacijom, kroz koncipiranje i primjenu seizmoloških i odgovarajućih geoloških kriterijuma ocjene seizmičke opasnosti teritorije Crne Gore, utvrđene su zone različitih seizmičkih svojstava. U regionalnom smislu, to je definisanje seizmičkih parametara na osnovnoj stijeni. Rezultat je karta seizmičke rejonizacije.

Teritorija opštine Bijelo Polje prema ovoj karti seizmičke rejonizacije teritorije Crne Gore, nalazi većim dijelom u zoni 7-og i nešto manjim dijelom u zoni 6-og, osnovnog stepena seizmičkog intenziteta u 100 godina (izvor: EMS-98 skala intenziteta).

Prema karti očekivanih maksimalnih horizontalnih ubrzanja tla za povratni period od 475 godina (što je po EUROCOD-u 8 standardni period u Evropskoj Uniji), sa vjerovatnoćom realizacije od 70 % za teritoriju Crne Gore, ubrzanje je izraženo u djelovima gravitacionog ubrzanja Zemlje (g) (Izvor: Osnovi geonauka, Prof. dr. Branislav Glavatović, 2005.)

Seizmički hazard na teritoriji opštine Bijelo Polje, ili seizmički parametri na osnovnoj stijeni, su amplituda kretanja tla (ubrzanje tla, brzina oscilovanja ili intenzitet zemljotresa), povratni period vremena i vjerovatnoća pojave takvog zemljotresa. Znači ,seizmički hazard je vjerovatnoća pojave, u određenom vremenskom periodu i na određenom mjestu zemljotresa određenih karakteristika, koji će se manifestovati na terenu određenim nivoom maksimalnog ubrzanja tla ili intenziteta zemljotresa. Sumiranjem rezultata dobijena je Karta seizmičke rejonizacije, koja izražava očekivane maksimalne intenzitete ili horizontalna ubrzanja u uslovima srednjeg tla, ili čvrste stijene, za određeni povratni period. Kod nas je u upotrebi Karta očekivanih maksimalnih horizontalnih ubrzanja tla za povratni period od 475 godina, sa vjerovatnoćom realizacije od 70% za teritoriju Crne Gore. Prema EUROCOD-u 8, ovo je standardni period u Evropskoj Uniji. Očekivana maksimalna ubrzanja na osnovnoj stijeni za područje Bijelog Polja sa Tomaševom je 0,045 (za period od 50 god.), 0,063 (za period od 100god), 0,089 (za period od 200 god.) i 0,08–0,12 g za povratni period od 475 godina, sa vjerovatnoćom realizacije od 70%

Sl.17. Karta očekivanih maksimalnih horizontalnih ubrzanja tla za povratni period od 475 godina (što je po EUROCOD-u 8 standardni period u Evropskoj Uniji), sa vjerovatnoćom realizacije od 70 % za teritoriju Crne Gore. Ubrzanje je izraženo u djelovima gravitacionog ubrzanja Zemlje (g) (Glavatović, 2005)

Hidrogeološke karakteristike

Hidrogeološke karakteristike Bjelopolske opštine mogu se izraziti kroz klasifikaciju stijena na: vodonepropusne, vodopropusne i kompleks vodonepropusnih i vodopropusnih.

Vodopropusne stijene predstavljene su prije svega karbonatima i rječnim sedimentima. Karbonatne stijene predstavljaju akvifere veoma bogate vodom. Najvodonosnije stijene su uglavnom trijaski karbonati u krajnjem zapadnom dijelu teritorije opštine Bijelo Polje, ali posebno ono u krajnjem istočnom dijelu njene teritorije prema Peštorskoj visoravni i oko dvije rijeke Bistrice. Ove terene karakteriše kavernozna i pukotinska poroznost, pri čemu je kavernozna poroznost dominantna. U takvim terenima se javljaju najveća ležišta podzemnih voda, u obliku razbijenih karstnih izdani, sa dinamičkim ali i statičkim rezervama. Ovaj tip akvifera je od posebnog značaja za Bijelo Polje, sa izvorima koja su glavna izvorišta vodosnabdijevanja grada, a koji su po kapacitetu među najveće u Crnoj Gori. Ove stijene imaju koeficijent filtracije preko 10-1, u zonama koncentrisanog oticanja.

Aluvijalni sedimenti su po vodonosnosti u rangju veoma vodopropusnih stijena, jer je njihov koeficijent filtracije obično veći od 10-1, a rjeđe do 10-3. Zbog toga se i nalaze značajne rezerve podzemne vode u dolinskom dnu rijeke Lim. Eruptivi mogu imati promjenljive osobine. U zoni raspadanja su vodonepropusni dok u zoni čvrste stijene sa pukotinama mogu biti vodonosnici manjeg obima. Donjetrijaski sedimenti spadaju pretežno u vodonepropusne stijene. Karbon-perm sedimenti su klasične vodne barijere i tereni bez vononosnih akvifera, kada su izgradjeni od škriljaca i škriljavih pješčara, kao i donji trijas. No u pojedinim zonama krečnjaka i sličnih čvstih stijena mogu obezbijediti uslove za formiranje manjih izvora ili pistevina. Tako se u ovim paleozojskim stijenama nalaze često izvori mineralne vode male izdašnosti, čak i ispod 0,1 l/s, izuzev izvora Čeoce, koji se svrstava u kategoriju izvora od 0,1 do 1 l/s.

Hidrografske karakteristike

U širem predjelu lokacije projekta protiče rijeka Lim. Rijeka Lim je najveći vodotok i najveći vodni potencijal opštine Bijelo Polje. Sliv rijeke Lim, svojim najuzvodnijim djelovima, pripada Crnoj Gori i manjim djelom Albaniji. Dio srednjeg i donjeg toka nalazi se u Srbiji i BiH. Lim je najveća pritoka Drine i hidrografski je najrazvijenija crnogorska rijeka. Ukupna površina sliva rijeke Lim iznosi 6.016 km². Površina sliva do HS Dobrakovo (izlazni hidrometrijski profil sa teritorijeCrne Gore) iznosi 2.805 km². Prosječna godišnja visina padavina za sliv, do HS Dobrakovo, je oko 1.230 mm. Prosječni višegodišnji proticaj je oko 78,9m³/s. Srednji specifični modul oticaja za čitav sliv je 28.1 l/s/km². Gustina riječne mreže rijeke Lim, po obrascu Neuman-a, za najuzvodniji dio sliva (od izvorišta do ušća Piševske rijeke) iznosi 1.14 km/km². Za srednji dio sliva (od ušća Piševske rijeke od HS Berane) iznosi 0.73km/km²Za najnižvodniji dio sliva (od HS Berane do HS Dobrakovo) iznosi 0.62 km/km². Srednja vrijednost gustine riječne mreže za čitav sliv (na terenu Crne Gore) iznosi 0.83 km/km². Lim izvire u predjelu Maglića (2.141 m), protiče kroz najseverniji deo Albanije, potom ponovo kroz Crnu Goru pod imenom Grnčar. Lim je otoka Plavskog jezera. Kota isticanja zavisi od nivoa vode u Plavskom jezeru. Teče generalno, na sjever i sjeverozapad, pored Andrijevice (760 mnm), Berana (667 mnm), Bijelog Polja (589 mnm.) i dalje prema Srbiji. Dužina Lima iznosi 123 km. Lim je dijelom svoga toka graničnarijeka (izmedju Srbije i Crne Gore). Položaj hidrografske mreže Lima uslovljen je položajem i pravcem pružanja planina i geološkom strukturom terena. Lim većinom ima centrifugalni tip riječne mreže. U gornjem dijelu sliva je dendroidni tip riječne mreže.U donjem dijelu sliva on blago prelazi ka dijagonalnom tipu. Značajnije pritoke Lima su:

Zlorečica, Šekularska, Ljuboviđa, Lješnica, Bjelopolska Bistrica, Mileševka, Bistrica i njegova najveća pritoka, Uvac.

Geološki sastav limske doline je raznovrstan i čine ga stene različite starosti. Cijelim svojim tokom Lim teče kroz klisure i kotline, zavisno od sastava terena. U području krečnjaka doline su uske sa visokim dolinskim stranama, a u ostalim delovima su proširene. Kotline su najšire u gornjem dijelu toka, oko 20m, a dubina preko 2m, pri čemu su brzine male. Idući nizvodno, doline bivaju sve uže, a na kraju prelaze u klisuru. Najznačajniji dio površinskih voda na teritoriji opštine Bjelo Polje gravitira prema Limu, jedan mali obodni dio pripada slivu Tare i Čehotine. Na dijelu toka kroz teritoriju Bijelog Polja, Lim prima vode više pritoka: sa lijeve strane Ljuboviđu, Lješnicu, Šljepašnicu, Orahovačku i Kanjansku rijeku i s desne Crnču, Boljansku rijeku i Bistricu. Dužina toka Lima kroz Bijelo Polje je oko 39 km.

Podzemne vode

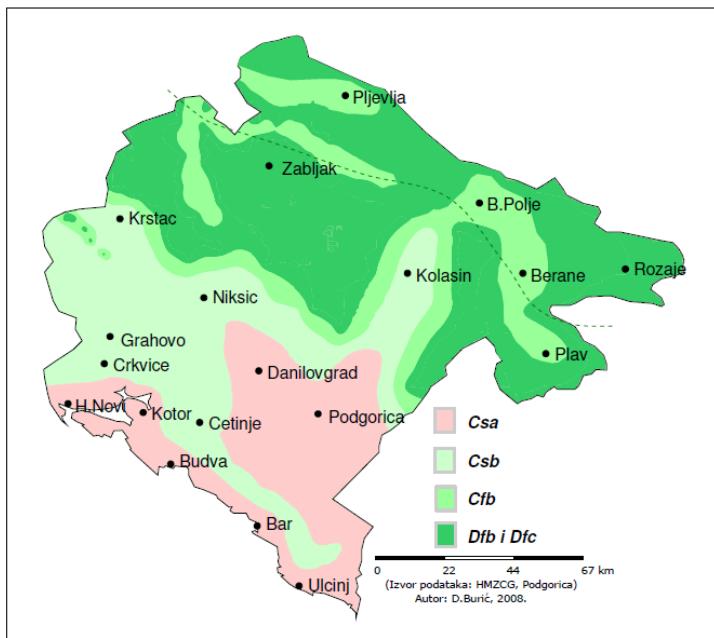
Podzemne vode bjelopolske opštine predstavljaju dio ukupnog vodnog resursa sjeverne Crne Gore. Hidrološke osobine stijena koje izgrađuju sliv Lima, uslovljavaju pojavljivanje većeg broja izvora manje izdašnosti, na teritoriji Bijelog Polja. Ti izvori se prihranjuju najčešće iz razbijenih i karstnih izvora. Ima izvora koji se prihranjuju vodama i iz zbijenih izdani kada se podzemne vode nalaze na morenama, na padinama planina. Značajne izdašnosti su zbijene izdani u terasama Lima i njenih pritoka. Te izdani se prihranjuju vodama direktno od padavina ili iz obližnjih vodotokova, a prazne se širokim izlivima prema erozionim bazisima. U zavisnosti od geološkog sastava i reljefa, kao i od mjesta gdje se pojavljuju, svi izvori na ovom području podjeljeni su u dvije zone: visinski i dolinski izvori (*Izvor: Bošković i Bulatović, Bijelo Polje 1996.*).

Mineralne vode

Najprostranija regija Crne Gore u kojoj se javljaju mineralne vode je sliv rijeka Lima i Ibra. U sjeveroistočnoj Crnoj Gori, na površini od 2.692km², registrovano je mnoštvo pojava mineralnih voda od kojih je kartografisano oko 30. To su uglavnom hladne mineralne vode, karakteristične najviše po sadržaju ugljendioksida. Hladne mineralne vode sjeveroistočne Crne Gore javljaju se preko izvora koji u prirodnom režimu imaju malu izdašnost, ispod 0,1 l/s, izuzev Čeoča kod Bijelog Polja. Svi izvori ugljeno-kisjelih, hladnih mineralnih voda, sjeveroistočne Crne Gore vezani su za stijene paleozoiskog flišnog kompleksa i eruprive u njemu, vjerovatno trijarske starosti.

Klimatske karakteristike

Važan faktor za ocjenjivanje i određivanje uslova i stanja životne sredine su klima i meteorološki uslovi. Meteorološke karakteristike: temperatura, vlažnost vazduha, učestalost vjetrova, padavine, intezitet sunčeve svjetlosti i oblačnost su osnovni faktori klime jednog područja. Crna Gora je zemlja raznovrsnosti u svakom, pa i klimatskom, pogledu. Rijetko je gdje na manjem prostoru zastupljeno više klimatskih tipova sa nekoliko podtipova i varijeteta kao što je to ovdje. To je posledica njenog matematičko-geografskog položaja (41039'-43033'N i 18026'-20021'E), raščlanjenosti i diseciranosti reljefa, premeštanja i suceljavanja vazdušnih masa različitih fizickih osobina, karaktera podloge i drugih faktora. Veliku ulogu u modifikovanju klime na prostoru Crne Gore imaju ogromne akvatorije Antlantika i Sredozemnog mora, kao i Evroazijsko kopno. Ova ogromna prostranstva predstavljaju izvorne oblasti akcionih centara atmosfere i vazdušnih masa, Burić i sar., 2007.

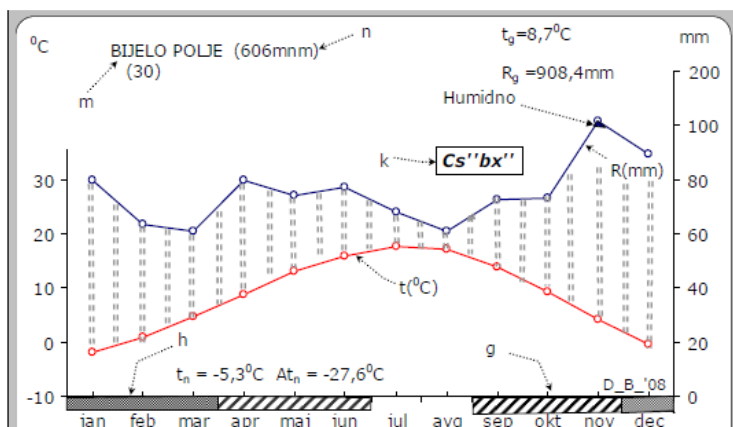

Sl.18. Klimatska rejonizacija Crne Gore po W.Köppenu na osnovu standardnog klimatskog perioda 1961-1990. godina: Cs/s''/ - sredozemna klima /prelazna varijanta etezijske klime;/ Cf – umjereno topla i vlažna klima; Df – umjereno hladna i vlažna klima; -----granica do koje preovladava uticaj Mediterana na režim padavina

Po uobicajenim klimatskim rejonizacijama (Burić i sar., 2008.) u Crnoj Gori se izdvaja nekoliko klima: mediteranska, submediteranska, varijante umjereno-kontinentalne i planinske klime. Kepenova klasifikacija se

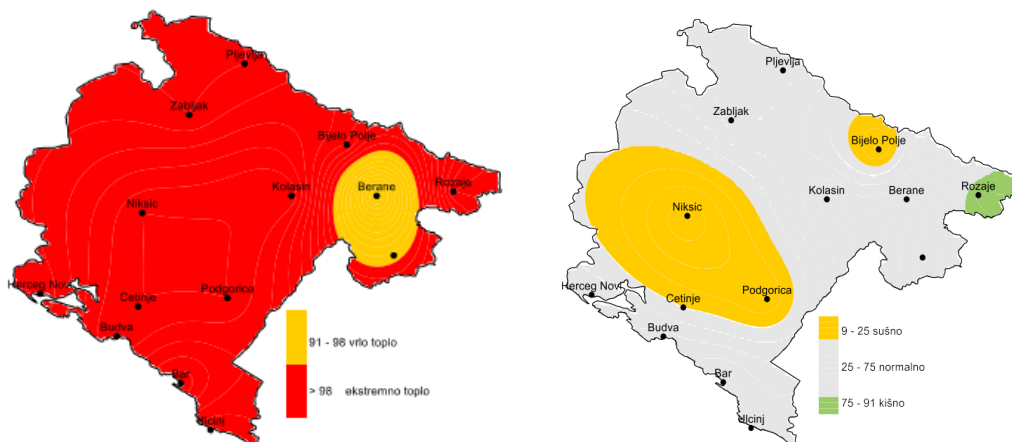
donekle razlikuje od uobicajenog klimatskog zoniranja. Po Kepenovim principima, Crnogorsko primorje se karakteriše sa izrazitim mediteranskim klimatskim karakteristikama. Zetsko-bjelopavlicka kotlina pripada submediteranskoj klimatskoj zoni. Jadransko-sredozemni i submediteranski klimatski areal pripada tipicnom sredozemnom klimatskom podrucju (Csa). U ostalim predjelima mediteranskog pluviometrijskog režima, do oko 1000 mm, iduci ka sjeveru i sjeveroistoku zemlje varijantemediteranske klime prelaze u varijante umjereno tople i vlažne klime. (Csb, Csbx'', Cs''bx'').

Tipicna umjereno topla i vlažna klima karakteriše Pljevaljsku kotlinu (Cfbwx). U višim planinskim predjelima kontinentalne Crne Gore, uglavnom iznad 1000 mm, klima je sve oštrija. To su varijante umjereno hladne klime - Dfs''bx'', Dfs''cx'', Dfwbx'', Dfwcx''.

Sl.19. Klimadijagram po Valteru i Kapenov Cs „bx“ podtip klime za Bijelo Polje (Burić)

I pored primjetnih nedostataka, koji se prije svega odnose na relativno veliki prag temperature vazduha, Kepenova klasifikacija klime danas, sasvim opravdano, preovladava u vecini zemalja. Šegota T. (2003) istice da je to "posljedica njene egzaktnosti koja isključuje subjektivno zaključivanje bez strucne analize meteoroloških podataka". Cs''bx'' – prelazna varijanta etezijske klime. Izdvojena je kao posebna varijanta zbog visine i odnosa u kolicini padavina između najvlažnijeg i najsuvljeg mjeseca. U mjestima koja imaju ovaj podtip godišnja suma padavina je manja u odnosu na prethodne podtipove Cs klime (oko 1:2). Osim toga, odnos između najsuvljeg i najvlažnijeg mjeseca stoji u razmjeri manjoj od 1:3, uglavnom oko 1:2 (oznaka s''). Kod prethodnih podtipova su padavine u najvlažnijem jesenjem mjesecu tri puta vece od padavina u najsuvljem ljetnjem mjesecu (oznaka s).

Raspodjela percentile temperature vazduha za 2022. Raspodjela količine padavina za 2022.

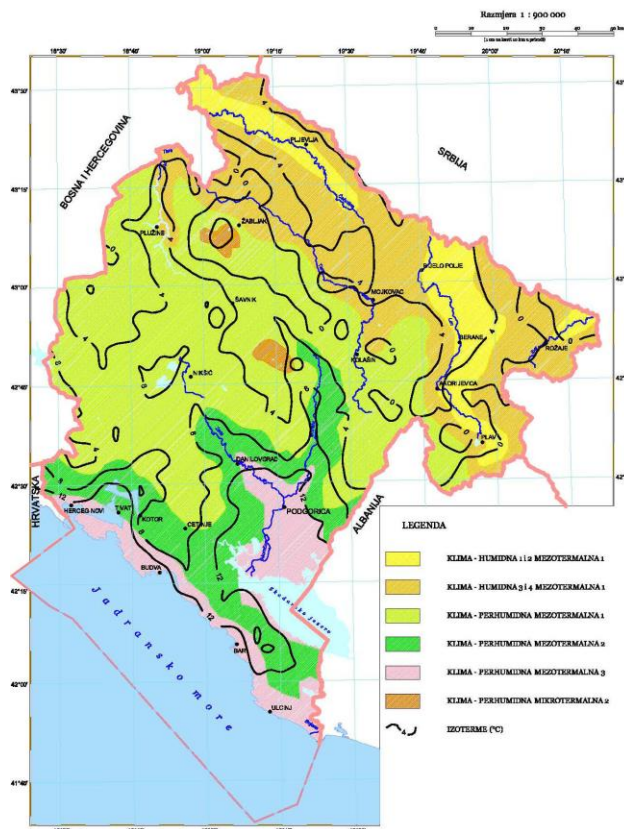
Sl. 20. Raspodjela temperature u CG u 2022. Sl. 21 Raspodjela padavina u CG u 2022.

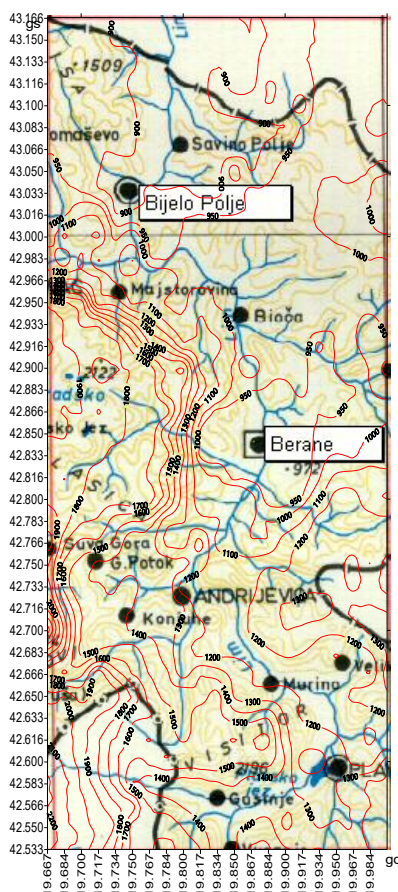
Analiza temperature vazduha i količine padavina za 2022.godinu

Područje Bijelog Polja karakteriše umjereno-kontinentalna klima, sa hladnim zimama i umjereno toplim ljetima. Padavine su prisutne tokom cijele godine, sa izraženijim maksimumom u hladnijem dijelu godine. Klimatske karakteristike područja uzete su u obzir pri projektovanju odvodnje atmosferskih voda i drugih elemenata predmetnog objekta.

Sl.22. - Karta klimatskih zona Crne Gore, Mugoša i sar., 2007

Opština Bijelo Polje ima umjereno kontinentalnu klimu sa jasno izraženim godišnjim dobima, pri čemu je jesen toplija od proljeća, što pogoduje sazrijevanju biljnih kultura. Bjelopoljska kotlina je okružena planinskim masivima koji utiču na klimu, pojavu temperaturnih razlika, tišine, atmosferske padavine i magle u jesenjim, zimskim i proljećnim mjesecima. Prosječna temperatura u proljeće je 8,7°C, u toku ljetnji mjeseci 16,9°C, na jesen 9,4°C i u zimskom periodu 0,1°C. U vrijeme duvanja zapadnih i sjeverozapadnih vjetrova ima dosta padavina, sa godišnjim prosjekom 940 litara po m², bez većih kolebanja u pojedinim godinama. Padavine su ravnomjerno rasporedjene.

Sl.23. Raspodjela padavina tok-Lima, Spalević, 2000.

toku godine, tako da nema izrazito sušnih ili izrazito vlažnih perioda. Najviše padavina ima u novembru, a najmanje u maju. Sa povećanjem nadmorske visine raste i količina padavina, tako da ogranci Bjelasice dobijaju oko 1.500 mm padavina godišnje. Godišnji prosjek je 109 kišnih, 21 sniježnih, 23 vedrih i 135 oblačnih dana.

Insolacija (količina sijanja sunca, izražena u časovima)

Srednja godišnja vrijednost insolacije –s ume osunčavanja iznosi 1.635,3 časova. Srednji mjesečni maksimum je u julumjesecu i iznosi 228,4 časova, a minimum je u decembru sa 39 časova.

Temperatura vazduha

Sa porastom nadmorske visine temperatura vazduha opada, prosječno za 0,6°C na 100m (temperaturni ili termički gradijent). Vrijednosti termičkog gradijenta zavise od postojeće sinoptičke situacije. Najveće vrijednosti ima pri adiabatskim proesima -termičkim ili dinamičkim (10°C/100m). Nadmorska visina ima uticaja i na ostale meteorološke elemente i pojave. Srednja vrijednost temperature u proljeće iznosi 8.70C, tokom ljeta 16.90C, jeseni 9.40C, a u zimskom periodu 0.10C. Jeseni su toplije od proljeća što pogoduje sazrijevanju biljnih kultura. Za bjelopoljsku kotlinu u toku zime karakteristične su

temperaturne inverzije, tj. niže temperature u dolini Lima i njegovih pritoka u odnosu na brdsko-planinski obod..

Vlažnost vazduha (količina vodene pare u atmosferi) Vlažnost vazduha predstavlja jedan od najvažnijih klimatskih elemenata. Od njene količine direktno zavisi pojava padavina. Vlažnost vazduha izražava se u procentima. Veoma suv vazduh ima vrijednost ispod 55%, suv između 55-74%, umjereno vlažan 75-90% i veoma vlažan preko 90%. Relativna vlažnost vazduha u opštini Bijelo Polje veća je zimi nego ljeti dok na planinama ljeti raste sa visinom. Srednja godišnja vrijednost vlažnosti vazduha iznosi 77.3%, maksimum je u decembra 84.1%, dok je minimum u julu 72.6%. Bjelopoljska kotlina je okružena planinskim masivima koji utiču na klimu grada, pojave temperaturnih inverzija, tišine, česte sniježne padavine, magle i dr. Magle se javljaju u zimskim mjesecima, mada su jutarnje karakteristične i u ostalim godisnjim dobima, kao i u julu i avgustu. Za Bijelo Polje su karakteristične tzv. magle mrazeva. Javljaju se zimi prilikom niskih temperatura vazduha i u prisustvu niske inverzije. Obično zahvataju male naseljene površine u gradu. Njihovo obrazovanje vezano je za jutarnje časove, kada se u vazduhu pojavljuje velika količina jezgara kondenzacije. Tokom dana, kada poraste temperatura, ove magle slabe ili u potpunosti isčezavaju. Ukoliko tokom dana više oslabe one se obnavljaju u večernjim satima što u kontinuitetu može da se ponovi i po nekoliko dana.

Dnevni i godišnji hod magli.

Najveća čestina pojave magli vezana je za noćne časove kada su najpovoljniji uslovi za obrazovanje radijacionih magli. Minimum čestina je uočen u posle podnevnim časovima kada je i najmanja relativna vlažnost vazduha. Godišnji hod magli znatno zavisi od geografskih uslova. Magle se češće javljaju u jesen, i one smanjuju efektivno izračivanje aktivne apsorpcione površine pa otuda i njihov pozitivan uticaj na razvoj biljnih kultura. Naime, one mogu da spriječe prekomerno opadanje temperature biljaka tokom noći. Tokom dana više oslabe a obnavljaju se u večernjim satima, što u kontinuitetu može da se ponovi i po nekoliko dana.

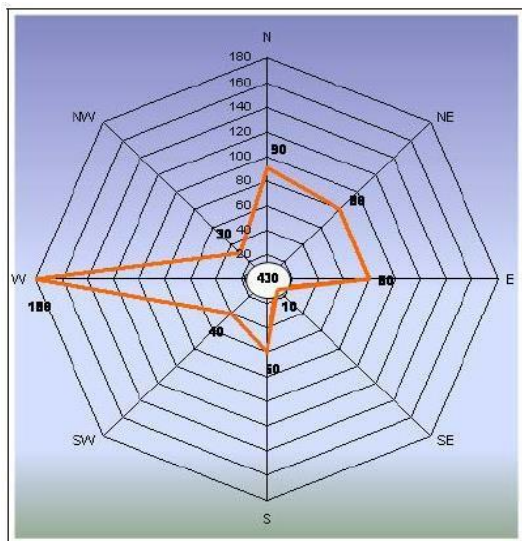
Atmosferske padavine, pluviometrijski režim/godišnji prosjek padavina

Godišnji prosjek padavina iznosi 940 l/m². Nijesu evidentirana veća kolebanja u pojedinim godinama. Padavine su ravnomjerno raspoređene tokom godine, osim u vrijeme duvanja zapadnih i sjeverozapadnih vjetrova, ovo područje karakteriše povećana količina padavina. Prosječno, najviše padavina ima u novembru, a najmanje tokom maja mjeseca. Tokom godine u prosjeku ima 109 kišnih, 21 sniježnih, 23 vedrih i 135 oblačnih dana. Maksimalna godišnja visina snježnog pokrivača, koja je izmjerena 2005.god. iznosila je 2.23 m. Snježni pokrivač traje oko pet mjeseci. Uz povećanje nadmorske visine, raste i količina padavina, tako da na obroncima Bjelasice, količina padavina iznosi i do 1.500 mm godišnje.

Vjetrovitost

Veoma važan elemenat klime, zavistan od promjena vazdušnog pritiska, reljefa i dr. klimatskih elemenata. Smjer duvanja vjetra u velikoj mjeri zavisi od konfiguracije terena. Vjetrovi u bjelopoljskoj regiji najčešće duvaju sa zapada (180 ‰), sjevera (90‰), sjevero istoka i istoka (po 80‰), jugozapada (40‰) i jugoistoka (10‰). Tišina je, zbog kotlinskog položaja dosta velika i iznosi 430‰, Gradsko naselje ima visok godišnji proenat tišine. Gledano po mjesecima, sjeverac najčešće duva u januaru, maju i julu. Zapadni vjetar u martu, aprilu i decembru. U vrijeme duvanja zapadnih i sjeverozapadnih vjetrova ima dosta padavina, a za vreme juga temperature vazduha rastu. Planine i planinski lanci koji okružuju Bjelopoljsku kotlinu, naročito one koje se pružaju približno u pravcu istok-zapad štite kotlinu od hladnih vjetrova.

Posmatrana lokacija, u mjestu Ribarevine-Bijelo Polje, sjeverna Crna Gora, pripada zoni umjereno kontinentalne klime.

(Izvor: Izvještaj o strateškoj projeni uticaja na životnu sredinu za PUP Bijelog Polja, 2014.g.)

Sl.24. Klimatološka ruža

3.3. Flora i fauna

U biogeografskom pogledu, područje opštine Bijelo Polje pripada alpskom/planinskom biogeografskom regionu-planinsko šumskoj zoni. Bogatstvo flore i vegetacije kao i mozaičan raspored vegetacijskih jedinica predstavlja najbolji odraz raznovrsnosti i kompleksnosti ekoloških faktora i njihovog uzajamnog djelovanja.

Šumska vegetacija je najviše rasprostranjen tip vegetacije i glavna je mapa ovoga tipa vegetacije. Šume, kao višestruko značajan ekosistem, imaju veliki društveni, ekonomski i socijalni značaj za razvoj Crne Gore. U Crnoj Gori to je najprostraniji šumski ekosistem. Sastoji se od niza ekosistema nižeg reda u zavisnosti od vrste šuma, starosti i položaja. Šumski ekosistemi su veoma važni u svim segmentima života i privrede: značajni proizvođači biomase, izvori zdravog i visokokvalitetnog šumskog voća, ljekovitog bilja i pečurki, važno stanište divljih vrsta životinja, glavni faktor za očuvanje i regulisanje sistema voda, pružaju zaštitu od klizišta i erozije, vezuju značajne količine ugljenika i glavni su prečistač vazduha. Osim toga šumski ekosistemi su veoma važni za razvoj lokalne privrede.

Žbunasta i travna staništa (livade i pašnjaci) zauzimaju značajno šumsko i poljoprivredno zemljište. Livade i pašnjaci su naročito rasprostranjene na Baričko-Stožerskoj površi, Vraneškoj dolini, Donjem Kolašinu i Pešteru ali ih ima i na dijelu ispod Bjelasice u vidu planinskih rudina.

Grupa sekundarnih šumskih proizvoda, koji se razvijaju u uslovima koje obezbjeđuju šume su nezaštićene biljne vrste i njihovi razvojni oblici-gljive, šumsko sjeme i plodovi, ljekovito, aromatično bilje i drugo bilje. Dosadašnje korišćenje ljekovitog bilja, šumskih plodova i gljiva u ovom području odvijalo se stihijno, bez planski razrađene koncepcije rada, utvrđenog načina i asortimana korišćenja po obimu i vrstama i bez kontrole korišćenja.

Ljekovito i aromatično bilje: kleka-*Juniperus communis*, uva-*Arctostaphylos uva ursi*, bijela čemerika-*Veratrum album*, kantarion-*Hypericum perforatum*, hajdučka trava-*Achillea millefolium*, podbjel-*Tussilago farfara* L., kopriva-*Urtica dioica*, maslačak-*Taraxacum officinalis*, breza-*Betula pendula*, lipa-*Tilia sp.*, šipurak-*Rosa canina*, glog-*Crataegus monogyna* i dr..

Šumski plodov - divlje voće: glog, divlja jagoda, trnjina, kupina, malina, borovnica, mrazovac, šipurak i dr.

Gljive: vrganj-(*Boletus aestivalis* -raspucali vrganj, *Boletus edulis* -pravi vrganj, *Boletus pinophilus* -borov vrganj), lisičarka-*Cantharellus cibarius*, crna truba-*Craterellus cornucopioides*, šampinjoni i td. Gljive predstavljaju zasebno carstvo.

Šume bukve, hrasta, bijelog i crnog bora, smrče, jele su veoma dobro razvijene što predstavlja neophodan uslov za razvoj velikog broja rijetkih vrsta mikoriznih i saprobnih gljiva. Takođe, posebno značajna staništa za gljive su stari pašnjaci na kojima se stoka još uvijek uzgaja na tradicionalan način, i koja predstavljaju staništa velikog broja rijetkih saprobnih vrsta.

Osnovne vrste divljači bjelopoljkog područja su: srne (*Capreolus capreolus* L.), mrki medvjedi (*Ursus arctos* L.), divokoze (*Rupicapra rupicapra* L.), zečevi (*Lepus europaeus* Pall.), divlje patke (*Anas platyrhynchos* L.) i jarebice kamenjarke (*Alectoris graeca* Meissn.). U njemu postoje povoljni stanišni uslovi za: šakale (*Canis aureus* L.), divlje svinje (*Sus scrofa* L.), i druge vrste divljači (sisara i ptica).

Na prostoru iznad Đalovića klisure utvrđeni su tragovi medvjeda i divokoze, dok su na području slivnog područja Bistrice prema Bjelasici utvrđeni tragovi krupne divljači: medvjeda, evropskog jelena (*Cervus elaphus*), koji prelazi iz sliva Biogradske rijeke preko Bjelasice, zatim srednje

divljači i brojne sitne divljači i ptica među kojima nekoliko vrsta orlova koji su inače zaštićeni na čitavoj teritoriji -orao krstaš ili kraljevski orao (*Aquila heliaca*), suri strvinar-bjeloglavi sup (*Gyps fulvus*), raznih sova i drugih rijetkih ptica i sisara. Područje Kovrena je bogato sitnom divljači zec (*Lepus europaeus*), zatim kuna zlatica, vrlo rijetko kuna bjelka i dr. U rijekama je nadjen trag od vidre (*Lutra lutra* L.) koja je inače postala dosta rijetka i koja je stavljanje pod režim posebne zaštite na temelju istraživanja u novije vrijeme kod nas i u svijetu, a od krupne divljači evidentirano je i divlje svinje (*Sus scrofa*), koje su često predmet nekontrolisanog lova. (Izvor strateška projena uticaja na životnu sredinu PUP-a, Bijelo Polje, mart 2014. god)

Na teritoriji opštine Bijelo Polje, što se tiče faune riba, najugroženije su plemenite pastrmske vrste, na prvom mjestu mladica (*Hucho hucho*) zatim potočna pastrmka (*Salmo labrax*) i lipljen (*Thymallus thymallus*). Njihove populacije su znatno prorijeđene u većem dijelu rijeke Lim iz tri osnovna razloga koji djeluju sinergetski. Prvi je neadekvatno gazdovanje ribljim resursima što ima za posledicu veliko prisustvo krivolova i prekomjernog izlovljavanja ovih vrsta dozvoljenim i nedozvoljenim sredstvima. Drugi razlog jeste eksploatacija šljunka koja je prisutna na potezu Zaton –Ribarevina, a treći je organsko zagađenje duž čitavog vodotoka, a naročito u dijelu kroz sami grad. Što se tiče manjih vodotokova i pritoka Lima iu njima je pastrmska fauna prorijeđena možda čak i više nago u samom Limu. Na njima je pored divljih deponija ipak najveći problem krivolov nedozvoljenim sredstvima (mrežama i električnom strujom) kojima se ove rijeke tokom niskih proljećnih i ljetnjih vodostaja skoro pa bukvalno „čiste“ od plemenite ribe ali i od skobalja, klijena i mreke koje tada zalaze u donje djelove većih pritoka. (Izvor: LAP zaštite biodiverziteta opštine Bijelo Polje 2018.-2022.godine).

3.4 Zaštićena prirodna dobra

Na teritoriji opštine Bijelo Polje nalaze se dva Zakonom zaštićena prirodna dobra, oba u kategoriji spomenik prirode, i to: Đalovića klisura i Novakovića pećina kod Tomaševa. Ova dobra su značajno udaljena od predmetnog projekta.

3.5. Pejzaž

Karakterizacijom predjela, na području opštine Bijelo Polje izdvojeno je više karakterističnih predionih tipova i varijeteta:

-Karakter predjela Tip 1: Dolina Lima -Gornje Polimlje, -Urbani predio

-Karakter predjela Tip 2: Brdskoplaninski predio, -Posebne predione cjeline, -Stožer i Kovren, -Park-šuma, -Nedakusi sa banjom Nedakusi, -Kanjon rijeke Stožernice, -Novakovićeve stijene sa Spomenikom prirode Novakovića pećinom

-Karakter predjela Tip 3: Visoravan Korita, -Spomenik prirode -Đalovića klisura -Posebne predione cjeline -Park šuma Obrov

-Karakter predjela Tip 4: Visokoplaninski predio Bjelasice, -Slivno područje Bistrice-Turističko-planinska zona Cmiljača i Torine.

Dolina Lima je zbog svog biogeografskog značaja uvrštena u EMERALD područje, **čije je usaglašavanje utoku, ali nije zaštićena i nacionalnim propisima**. Dolina Lima predstavlja IPA stanište-područje od međunarodnog značaja za biljke (od Plava do Bijelog Polja). Takođe je i značajno stanište pojedinih vrsta riba-*Hucho hucho* (mladica), sisara-vidre (*Lutra lutra*) i druge koja je zaštićena nacionalnim propisima. Posebnost ovog predjela oličena je u terasama sa lijeve

i desne strane rijeke Lim, koje predstavljaju najplodnije tlo u Opštini. Međutim, zbog rastresitosti terena i bujičnih tokova zemljište je izloženo eroziji. Riječni tokovi Bijelog Polja, kao najosjetljiviji ekosistemi su ujedno i najugroženiji. Neregulisanost korita Lima i njegovih pritoka ugrožavaju i agrobiodiverzitet i zahtijevaju neophodne aktivnosti. U Bijelopoljskoj kotlini razvio se grad, ali je i cijeli dolinski predio naseljen. Pejzaž karakterišu i industrijski objekti koji se nalaze u blizini.

3.6. Naseljenost, koncentracija i demografske karakteristike

Bijelo Polje se nalazi u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore, u dolini rijeke Lim. Okružena Bjelasicom (2137 m.n.v) Lisom (1509 m.n.v) ova opština je površine 924km², smještena je na 575 metara nadmorske visine. Grad se nalazi na položaju od 43.04° N 19.75° E.

Prema konačnim podacima popisa stanovništva u Crnoj Gori iz 2023. godine, opština Bijelo Polje ima ukupno 38.662 stanovnika, što predstavlja značajan pad u odnosu na 2011. godinu kada ih je bilo 46.051. U samom selu Poda evidentiran je blagi pad, pa u njemu sada živi 264 stanovnika (u poređenju sa 298 iz 2011. godine), a popisano je 95 domaćinstava sa prosječno 3,1 članom i ukupno 112 stambenih jedinica (od kojih dio služi kao sezonski objekti). Istorijski gledano, trend depopulacije pogađa cijeli ovaj kraj, pa je tako selo Poda 1991. godine imalo 508 stanovnika, a čitava opština Bijelo Polje 55.268 stanovnika. Podaci Popisa 2023. godine ukazuju na nastavak trenda smanjenja broja stanovnika na području Opštine Bijelo Polje. Realizacija predmetnog projekta, s obzirom na njegovu namjenu i kapacitet, neće dovesti do značajnije promjene broja stanovnika niti strukture naseljenosti predmetnog područja.

3.7. Privredni i stambeni objekti

Predmetna lokacija nalazi se u ruralno-prigradskom prostoru uz magistralni put M-5, dionica Ribarevine–Berane. U neposrednom i širem okruženju zastupljeni su individualni stambeni i poslovni objekti. Najbliži objekat namijenjen individualnom stanovanju udaljen je oko 21 m vazdušne linije, supermarket oko 93 m, dok je baza BEMAX udaljena oko 134 m. Korito rijeke Lim nalazi se na udaljenosti od približno 371 m vazdušne linije. Prisustvo navedenih sadržaja uzeto je u obzir pri razmatranju mogućih uticaja buke, saobraćaja i kumulativnih uticaja projekta.

3.8. Infrastrukturni objekti

Najznačajniji infrastrukturni objekat ove lokacije je magistralni put Bijelo Polje-Berane. U okolini predmetnog projekta se ne nalaze ostali važniji infrastrukturni objekti opštine Bijelo Polje.

3.9. OSNOVNE KARAKTERISTIKE PROJEKTA

3.9.1. Funkcionalno rješenje i površine

Objekat čine dva boksa za pranje vozila i jedna tehnička prostorija. Svaki boks ima neto površinu 29,43 m², dok tehnička prostorija ima 16,64 m². Ukupna neto površina objekta iznosi 85,80 m², a bruto površina 96,00 m². Namjena objekta je samouslužno pranje i čišćenje vozila.

Funkcionalna cjelina	Neto površina
Boks za vozila 1	29,43 m ²
Boks za vozila 2	29,43 m ²
Tehnička prostorija	16,64 m ²
UKUPNO NETO	85,80 m ²
UKUPNO BRUTO	96,00 m ²

3.9.2. Konstrukcija i materijalizacija

Konstrukcija objekta je montažno-demontažna čelična skeletna konstrukcija oslonjena na armirano-betonske temeljne grede. Vertikalne elemente čine čelični rešetkasti stubovi povezani u prostorni sistem, dok je krovna konstrukcija čelična rešetkasta konzolna konstrukcija, dodatno ukrućena spregovima.

Čelična konstrukcija je projektovana sa oblogama od Alubond panela u kombinaciji tonova RAL 7016 i RAL 6018, uz panele od pleksiglasa između stuba za automat i ostale konstrukcije. Pod u boksovima je od ferobetona, izveden u padu prema kanalu u sredini boksa, čime se omogućava kontrolisano prikupljanje voda sa radnih površina.

3.9.3. Snabdijevanje vodom i hidrotehničke instalacije

Snabdijevanje perionice vodom predviđeno je iz ukopanog rezervoara zapremine 20 m³. Rezervoar se puni pitkom vodom dopremljenom autocisternom, preko cjevovoda PEHD DN 75 i šahta sa brzim spojem. Pored rezervoara predviđena je vodonepropusna šahta sa buster postrojenjem koje potiskuje vodu u razvod perionice. Projektom su predviđene pumpe tipa Pedrollo PLURIJET 4/200, sa odgovarajućom automatikom i zaštitom od rada na suvo.

Tehnološka oprema u tehničkoj prostoriji, prema projektu elektroinstalacija, obuhvata pumpe, uređaje za zagrijavanje vode, reverznu osmozu, omekšavanje vode i kompresor. Konačan tehnološki režim rada i potrošnja vode po vozilu nijesu kvantifikovani u dostavljenim djelovima projekta.

3.9.4. Odvodnja i tretman voda

Upotrebljene vode iz boksova perionice sakupljaju se usmjerenim padovima prema slivničkim rešetkama iznad vodonepropusnih betonskih kanala. Iz kanala se zaprljane vode odvođe PVC cijevima DN 160 u projektovani sistem odvodnje i dalje prema separatoru. Atmosferske vode sa saobraćajnih i parking površina takođe se sakupljaju preko tačkastih slivnika i linijskog kanala i odvođe prema separatoru lakih naftnih derivata.

Projektom je predviđen separator ulja i benzina sa koalescentnim filterom, plovkom i bypassom, u skladu sa EN 858. Tehnički opis navodi nominalni protok $Q_{nom}=3$ l/s i maksimalni protok $Q_{max}=30$ l/s. Preliv prečišćene vode iz separatora vodi se u upojno-prelivni bunar. Za slivnu površinu od približno 500 m² projektovana je upojnica spoljašnjih dimenzija približno 4,40 x 1,90 x 2,40 m, odnosno korisnih dimenzija oko 4,00 x 1,50 x 2,00 m.

3.9.5. Elektroenergetske instalacije

Objekat se napaja iz distributivne mreže napona 3x230/400 V preko priključno-mjernog

ormara. Ukupna projektovana instalisana snaga iznosi 36,580 kW, a jednovremeno opterećenje približno 29,264 kW, odnosno 30,804 kVA. Procijenjena godišnja potrošnja električne energije iznosi oko 20.000 kWh/god.

Predviđeni su glavni razvodni ormar, razvodni ormar tehnološke opreme, rasvjeta i priključnice, zaštita od indirektnog napona dodira, izjednačenje potencijala, uzemljenje i gromobranska instalacija. U zonama boksova za pranje projektovana instalaciona oprema mora imati najmanje IP65 stepen zaštite zbog prisustva vode i prskanja pod pritiskom.

3.9.6. Saobraćajni pristup i signalizacija

Priključenje objekta vrši se na magistralni put M-5 Ribarevine-Berane preko trotoara. Projektovani priključak omogućava manevrisanje putničkih, teretnih i vatrogasnih vozila. Unutar lokacije predviđen je jednosmjerni režim saobraćaja, dok je priključenje na magistralni put regulisano vertikalnom i horizontalnom signalizacijom, uključujući znak STOP.

3.9.7. Otpad

Tokom izvođenja radova nastajace zemljani materijal, građevinski otpad, ambalaža, ostaci metala, plastike i drugi uobičajeni otpadi gradilišta. Projektna dokumentacija predviđa njihovo sakupljanje, razvrstavanje i odvoz na odgovarajuću lokaciju/deponiju, kao i uređenje gradilišta nakon završetka radova.

Tokom eksploatacije objekta nastajace komunalni i ambalažni otpad, kao i otpad vezan za održavanje separatora (nataloženi mulj, ulja i nečistoće). Ovaj otpad mora biti odvojeno sakupljan i predavan ovlašćenom sakupljaču/obrađivaču u skladu sa njegovom klasifikacijom i važećim propisima.

3.9.8. Organizacija rada i zaposleni

Objekat je predviđen kao samouslužna autoperionica. Za redovno funkcionisanje objekta nije predviđen stalni boravak zaposlenih, dok će se kontrola rada, dopuna potrošnog materijala, čišćenje i održavanje opreme vršiti periodično od strane odgovornog lica odnosno angažovanog stručnog osoblja.

4. VRSTE I KARAKTERISTIKE MOGUĆIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

Mogući uticaji predmetnog projekta razmatrani su u odnosu na karakteristike lokacije, veličinu i namjenu objekta, tehnološki proces, korišćenje prirodnih resursa, nastajanje otpadnih voda i otpada, kao i osjetljivost neposrednog okruženja.

S obzirom na bruto površinu objekta od 96,00 m², dva boksa za pranje vozila i karakter planirane djelatnosti, prostorni obuhvat mogućih uticaja je ograničen prvenstveno na predmetnu lokaciju i njeno neposredno okruženje. Najbliži stambeni objekat nalazi se na udaljenosti od približno 21 m, zbog čega su od posebnog značaja kontrola buke i pravilna organizacija saobraćaja.

Najznačajniji potencijalni uticaji povezani su sa nastajanjem otpadnih voda tokom pranja vozila, mogućim sadržajem ulja, naftnih derivata, suspendovanih materija i sredstava za pranje, kao i sa mogućim uticajem na zemljište i podzemne vode u slučaju neispravnosti sistema za prikupljanje

i tretman voda. Projektovanim vodonepropusnim površinama, kanalima, separatorom ulja i benzina i upojno-prelivnim bunarom predviđeno je kontrolisano prikupljanje i tretman ovih voda.

Utjecaji na kvalitet vazduha, buku i saobraćaj očekuju se kao lokalni, povremeni i manjeg intenziteta. U fazi izvođenja radova biće privremenog karaktera, dok će u fazi eksploatacije biti vezani za rad tehnološke opreme i dolazak i odlazak vozila.

Vjerovatnoća značajnijih negativnih uticaja je mala pod uslovom pravilnog izvođenja projekta, redovnog održavanja separatora, upojnog sistema i ostale opreme, pravilnog skladištenja sredstava za pranje i propisnog upravljanja otpadom.

Ne očekuju se prekogranični uticaji. S obzirom na veličinu i karakter projekta, ne očekuju se ni značajni kumulativni uticaji sa postojećim sadržajima u okruženju, uz uslov sprovođenja projektovanih i propisanih mjera zaštite životne sredine.

5. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

5.1. Uticaj na kvalitet vazduha

U fazi izvođenja radova mogući su privremeni uticaji na kvalitet vazduha usljed prašine, rada građevinske mehanizacije i transporta materijala. Ovi uticaji su vremenski ograničeni i lokalni. U fazi eksploatacije ne planiraju se stacionarni izvori značajnih emisija u vazduh; dominantne emisije potiču od kratkotrajnog rada i manevrisanja motornih vozila na lokaciji.

5.2. Uticaj na vode

Vode predstavljaju najvažniji segment potencijalnog uticaja predmetne autoprijevoznice. Pranjem vozila nastaju vode koje mogu sadržati suspendovane materije, tragove ulja, goriva, deterdženata i drugih nečistoća. Projektom je predviđeno njihovo prikupljanje preko vodonepropusnih kanala, tretman u separatoru ulja i benzina i dalje odvođenje u upojno-prelivni bunar.

Efikasnost zaštite zavisi od pravilnog dimenzionisanja, ugradnje i održavanja separatora, redovnog uklanjanja taloga i uljnih materija, kao i od provjere da su uslovi upuštanja prečišćene vode u tlo prihvatljivi za konkretnu lokaciju. Posebnu pažnju treba posvetiti sprečavanju direktnog ispuštanja neprečišćenih voda u tlo i okolinu.

5.3. Uticaj na zemljište i podzemne vode

Potencijalno zagađenje tla i podzemnih voda može nastati u slučaju oštećenja sistema odvodnje, neispravnosti separatora, prosipanja goriva ili ulja iz vozila, nepravilnog skladištenja hemijskih sredstava ili neadekvatnog zbrinjavanja sadržaja iz separatora. Rizik se smanjuje izvođenjem vodonepropusnih podova i kanala, kontrolisanim odvodom, tehničkim održavanjem sistema i pravilnim upravljanjem otpadom.

5.4. Buka i vibracije

Izvori buke u fazi rada mogu biti pumpe, kompresor, uređaji za pranje pod pritiskom i kretanje vozila. U dostavljenom projektu nijesu dati rezultati proračuna ili mjerenja buke za

lokaciju. Po potrebi, u zavisnosti od odnosa prema najbližim osjetljivim objektima i zahtjeva nadležnog organa, potrebno je izvršiti kontrolno mjerenje buke tokom rada objekta.

5.5. Uticaj na stanovništvo i saobraćaj

Pozitivan efekat projekta ogleda se u pružanju usluge pranja vozila i lokalnoj poslovnoj aktivnosti. Potencijalni negativni uticaji odnose se na saobraćajno opterećenje, buku i bezbjednost uključivanja i isključivanja vozila sa magistralnog puta. Projektovani priključak, jednosmjerni režim kretanja i saobraćajna signalizacija predstavljaju osnovne mjere za smanjenje ovog rizika.

5.6. Uticaj na biljni i životinjski svijet, pejzaž i kulturna dobra

Predmetna lokacija predstavlja antropogeno izmijenjen prostor uz magistralnu saobraćajnicu, u okruženju stambenih i poslovnih objekata. Na samoj lokaciji nijesu evidentirana staništa ili biljne i životinjske vrste koje bi realizacijom projekta bile neposredno značajno ugrožene. Na teritoriji Opštine Bijelo Polje postoje zaštićena prirodna dobra, ali su ona značajno udaljena od predmetne lokacije.

Dolina rijeke Lim u korišćenim planskim i stručnim izvorima prepoznata je kao područje značajno sa aspekta biodiverziteta. S obzirom da se korito Lima nalazi na udaljenosti od približno 371 m od predmetne lokacije, ključna mjera zaštite predstavlja sprečavanje nekontrolisanog ispuštanja otpadnih voda i drugih zagađujućih materija.

Zbog malog gabarita i montažno-demontažnog karaktera objekta ne očekuje se značajan negativan uticaj na pejzažne karakteristike područja. Arhitektonsko rješenje objekta oblikovno je prilagođeno lokaciji. Na osnovu raspoložive dokumentacije ne očekuje se neposredan uticaj na kulturna dobra.

5.7. Akcidentne situacije

Akcidentni uticaji mogu nastati usljed požara, električnog kvara, izlivanja ulja ili goriva, prosipanja hemijskih sredstava, začepjenja ili oštećenja sistema odvodnje i separatora, kao i saobraćajnog incidenta na lokaciji ili priključku. Elektroprojektom su predviđeni uzemljenje, izjednačenje potencijala, zaštitni uređaji i gromobranska instalacija, a projektom saobraćaja mjere bezbjednog pristupa i signalizacije.

5.8. Korišćenje prirodnih resursa i energije

Tokom eksploatacije objekta od prirodnih resursa koristiće se prvenstveno voda za potrebe pranja vozila, dok se za rad tehnološke opreme koristi električna energija. Snabdijevanje vodom predviđeno je iz rezervoara zapremine 20 m³, a procijenjena godišnja potrošnja električne energije iznosi oko 20.000 kWh. Konačna potrošnja vode zavisiće od intenziteta korišćenja perionice i broja opranih vozila. S obzirom na veličinu i namjenu projekta, ne očekuje se značajan uticaj usljed korišćenja prirodnih resursa, uz racionalno korišćenje vode i redovno održavanje opreme.

6. MJERE ZA SPRJEČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA

Mjere koje se preduzimaju u cilju sprječavanja, smanjenja ili otklanjanja značajnih štetnih uticaja na sve segmente životne sredine odnose se na period izvođenja radova, redovne uslove funkcionisanja objekta, kao i na moguće akcidentne situacije.

6.1. Mjere predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima i rokovi za njihovo sprovođenje

U toku izvođenja radova i eksploatacije objekta potrebno je primjenjivati sve mjere zaštite životne sredine, zaštite na radu, zaštite od požara i bezbjednosti saobraćaja propisane važećim zakonima, podzakonskim aktima, tehničkim propisima, normativima i standardima.

U toku izvođenja radova potrebno je:

- organizovati gradilište tako da se zauzima samo neophodna površina i spriječiti nekontrolisano odlaganje građevinskog i drugog materijala;
- tokom zemljanih i građevinskih radova, po potrebi, primjenjivati mjere za smanjenje emisije prašine i održavati pristupne i okolne površine čistim;
- građevinski, ambalažni i drugi otpad razvrstavati, privremeno skladištiti na odgovarajući način i predavati ovlašćenim sakupljačima odnosno operaterima, u skladu sa propisima iz oblasti upravljanja otpadom;
- zabraniti odlaganje otpada, građevinskog materijala, ulja i drugih zagađujućih materija u zemljište, površinske vode i uz saobraćajnice;
- gorivo, ulja i druge tečnosti koje se koriste za potrebe građevinske mehanizacije držati na kontrolisanim mjestima, uz primjenu mjera kojima se sprječava njihovo dospijevanje u zemljište i vode;
- eventualna prosipanja ulja, goriva ili drugih štetnih materija odmah sanirati;
- prije puštanja objekta u rad izvesti i provjeriti funkcionalnost svih projektovanih vodonepropusnih kanala, cjevovoda, slivnika, separatora i upojnog sistema;
- prilikom izvođenja saobraćajnog priključka na magistralni put M-5 primjenjivati propisanu privremenu saobraćajnu signalizaciju i mjere bezbjednosti saobraćaja;

- po završetku radova ukloniti preostali materijal i otpad, urediti prostor gradilišta i sanirati sve površine oštećene tokom izvođenja radova.

Navedene mjere primjenjuju se kontinuirano tokom trajanja građevinskih radova, a završne mjere sanacije neposredno po njihovom završetku.

U toku eksploatacije objekta potrebno je redovno održavati sve instalacije i opremu u tehnički ispravnom stanju, u skladu sa tehničkom dokumentacijom, uputstvima proizvođača opreme i važećim propisima.

6.2. Mjere koje se preduzimaju u slučaju udesa ili velikih nesreća

Moguće akcidentne situacije na predmetnoj lokaciji mogu biti povezane sa prosipanjem ulja, goriva i sredstava za pranje, kvarom sistema za odvodnju i prečišćavanje otpadnih voda, kvarovima na elektroinstalacijama, požarom ili saobraćajnim incidentom.

U slučaju akcidentne situacije potrebno je:

- odmah zaustaviti izvor curenja ili prosipanja ulja, goriva, hemijskih sredstava ili drugih potencijalno štetnih materija;
- spriječiti dalje širenje prosutog materijala i njegovo dospijevanje u zemljište, odvodne kanale i okolni prostor;
- za sanaciju prosutih ulja i drugih tečnosti koristiti odgovarajuća apsorpciona sredstva;
- kontaminirani apsorber, zemljište i drugi materijal prikupiti u odgovarajuću ambalažu i predati ovlašćenom sakupljaču odnosno operateru za odgovarajuću vrstu otpada;
- u slučaju kvara separatora, kanalizacionog sistema ili upojnog sistema odmah obustaviti pranje vozila do otklanjanja kvara i ponovnog uspostavljanja funkcionalnosti sistema;
- u slučaju požara postupiti u skladu sa propisima i procedurama zaštite i spašavanja, isključiti električno napajanje kada je to moguće i bezbjedno i upotrijebiti raspoloživu opremu za početno gašenje požara;
- u slučaju oštećenja elektroinstalacija ili pojave opasnosti od električnog udara obustaviti korišćenje predmetnog dijela instalacije do otklanjanja neispravnosti od strane stručnog lica;
- u slučaju saobraćajnog incidenta obezbijediti mjesto događaja i postupiti u skladu sa pravilima bezbjednosti saobraćaja.

Nakon svake akcidentne situacije potrebno je izvršiti kontrolu stanja prostora i opreme i, po potrebi, sprovesti sanaciju ugroženih površina.

6.3. Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine

Projektom su predviđena tehnička rješenja kojima se sprječava nekontrolisano ispuštanje zagađenih voda i drugih materija u životnu sredinu.

Podovi boksova za pranje vozila izvođe se i održavaju kao vodonepropusne površine sa odgovarajućim padovima prema sistemu za prikupljanje voda. Vode iz boksova prikupljaju se preko slivničkih rešetki i vodonepropusnih kanala i odvođe projektovanim cjevovodima do separatora ulja i benzina.

Separator ulja i benzina potrebno je redovno pregledati, održavati i čistiti u skladu sa uputstvom proizvođača i stvarnim opterećenjem sistema. Sadržaj izdvojen u separatoru ne smije se nekontrolisano ispuštati u životnu sredinu, već se mora predavati ovlašćenom sakupljaču odnosno operateru, u skladu sa propisima o upravljanju otpadom.

Prečišćene vode iz separatora odvođe se u projektovani upojno-prelivni bunar. Nije dozvoljeno direktno ispuštanje neprečišćenih tehnoloških voda iz procesa pranja vozila u zemljište ili okolni prostor.

Rezervoar za vodu, buster postrojenje, cjevovode, slivnike, separator i upojni sistem potrebno je redovno kontrolisati i održavati u funkcionalnom i vodonepropusnom stanju.

Hemijska sredstva koja se koriste za pranje i održavanje vozila moraju se čuvati u originalnoj, propisno zatvorenoj ambalaži, u prostoru zaštićenom od atmosferskih uticaja i nekontrolisanog prosipanja, u skladu sa uputstvima proizvođača.

Komunalni, ambalažni i drugi otpad koji nastaje tokom rada objekta potrebno je odvojeno sakupljati u namjenskim posudama i redovno predavati nadležnoj komunalnoj službi ili ovlašćenim operaterima, u zavisnosti od vrste otpada.

Elektroinstalacije, uzemljenje, zaštitne uređaje i gromobransku instalaciju potrebno je održavati u tehnički ispravnom stanju i periodično kontrolisati u skladu sa propisima i tehničkim uputstvima.

6.4. Mjere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu utvrđene planskim dokumentima za područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije

Predmetni projekat predstavlja montažno-demontažni objekat za pranje i servisiranje vozila i ne predstavlja projekat proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Shodno tome, mjere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu utvrđene planskim dokumentima za područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije nijesu primjenjive na predmetni projekat.

6.5. Druge mjere koje mogu uticati na sprječavanje ili smanjenje štetnih uticaja na životnu sredinu

U cilju dodatnog smanjenja mogućih uticaja na životnu sredinu potrebno je:

- koristiti tehnički ispravnu opremu i redovno servisirati pumpe, kompresor i uređaje za pranje vozila;
- izbjegavati nepotreban rad opreme u praznom hodu;
- održavati podove i kanale u boksovima u vodonepropusnom i funkcionalnom stanju, bez pukotina i mogućnosti nekontrolisanog oticanja voda;
- redovno održavati saobraćajnu signalizaciju i obezbijediti nesmetan i bezbjedan ulaz i izlaz vozila;
- organizovati rad objekta tako da vozila koja čekaju na uslugu ne ugrožavaju odvijanje saobraćaja na magistralnom putu M-5;
- u slučaju povećanog nivoa buke ili eventualnih pritužbi iz okruženja izvršiti mjerenje nivoa buke i, u zavisnosti od rezultata, primijeniti dodatne tehničke ili organizacione mjere;
- redovno kontrolisati stanje svih instalacija, uređaja i zaštitnih sistema i evidentirati izvršeno održavanje tamo gdje je to propisano ili predviđeno uputstvima proizvođača.

Po prestanku korišćenja montažno-demontažnog objekta, opremu i konstrukciju potrebno je ukloniti na kontrolisan način. Metalne djelove, plastiku, elektroopremu, ambalažu i druge vrste otpada potrebno je odvojeno prikupiti i predati ovlašćenim operaterima. Separator, rezervoar i pripadajuće instalacije potrebno je prije uklanjanja isprazniti i očistiti na način kojim se sprječava dospijevanje zagađujućih materija u zemljište i vode.

Nakon uklanjanja objekta, teren treba očistiti, sanirati i dovesti u stanje koje ne predstavlja rizik za životnu sredinu, zdravlje i bezbjednost ljudi.

7. IZVORI PODATAKA

Zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za privremeni montažno-demontažni objekat za pranje i servisiranje vozila, Lokacija 35, zona V, KP 1182 KO Poda, Opština Bijelo Polje, izrađen je na osnovu važeće zakonske i podzakonske regulative, projektne i planske dokumentacije, podataka iz katastarskih evidencija, statističkih podataka, stručne literature i drugih raspoloživih izvora relevantnih za predmetnu lokaciju i projekat.

Zakonska i podzakonska regulativa

- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list CG“, br. 75/18 i 70/26);

- Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Službeni list RCG“, br. 20/07 i „Službeni list CG“, br. 47/13, 53/14, 37/18 i 85/26);
- Pravilnik o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata („Službeni list CG“, br. 19/19 i 75/26);
- Zakon o izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 19/25, 92/25, 160/25 i 114/26);
- Zakon o uređenju prostora („Službeni list CG“, br. 19/25, 28/25 – ispravka i 114/26);
- Zakon o zaštiti prirode („Službeni list CG“, br. 117/26);
- Zakon o zaštiti vazduha („Službeni list CG“, br. 117/26);
- Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini („Službeni list CG“, br. 117/26);
- Pravilnik o indikatorima buke, metodama izračunavanja, mjerenja i ocjenjivanja nivoa buke u životnoj sredini i sadržaju izvještaja o izvršenom mjerenju i ocjenjivanju nivoa buke u životnoj sredini („Službeni list CG“, br. 122/26);
- Pravilnik o graničnim vrijednostima indikatora buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke („Službeni list CG“, br. 124/26);
- Pravilnik o buci koju emituje oprema koja se upotrebljava na otvorenom prostoru („Službeni list CG“, br. 124/26);
- Zakon o klimatskim promjenama („Službeni list CG“, br. 149/25 i 70/26);
- Zakon o upravljanju otpadom („Službeni list CG“, br. 34/24);
- Pravilnik o klasifikaciji otpada, katalogu otpada, postupcima obrade otpada, odnosno prerade i odstranjivanja otpada („Službeni list CG“, br. 64/24);
- Zakon o vodama („Službeni list RCG“, br. 27/07 i „Službeni list CG“, br. 32/11, 47/11 – ispravka, 48/15, 52/16 i 84/18);
- Zakon o upravljanju komunalnim otpadnim vodama („Službeni list CG“, br. 2/17);
- Zakon o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu („Službeni list CG“, br. 80/17);
- Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda („Službeni list CG“, br. 56/19);
- Pravilnik o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda („Službeni list CG“, br. 25/19);
- Pravilnik o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda („Službeni list CG“, br. 52/19);
- Zakon o hemikalijama („Službeni list CG“, br. 114/26);
- Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG“, br. 55/16, 74/16 – ispravka, 2/18, 66/19 i 140/22);
- Zakon o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19 i 92/25);
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu („Službeni list CG“, br. 51/26 i 103/26);
- Pravilnik o mjerama zaštite i zdravlja na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima („Službeni list CG“, br. 99/26);
- Zakon o zaštiti i spašavanju („Službeni list CG“, br. 13/07, 5/08, 86/09, 32/11, 54/16, 146/21 i 3/23);
- Zakon o putevima („Službeni list CG“, br. 82/20, 140/22 i 39/26);
- Odluka o kategorizaciji državnih puteva („Službeni list CG“, br. 74/26);
- Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima („Službeni list CG“, br. 33/12, 58/14, 66/19 i 111/26).

Projektna, tehnička i upravna dokumentacija

- Glavni projekat – Opšta dokumentacija, „ART CONSTRUCTION“ d.o.o. Podgorica, 2026. godine;

- Glavni projekat arhitekture, „ART CONSTRUCTION“ d.o.o. Podgorica, 2026. godine;
- Glavni projekat građevinskih konstrukcija, „VESING“ d.o.o. Bar, 2026. godine;
- Glavni projekat hidrotehničke infrastrukture – vodovod i kanalizacija, „ART CONSTRUCTION“ d.o.o. Podgorica, 2026. godine;
- Glavni projekat elektroenergetskih instalacija, „TESLA SMART SYSTEMS INTERNATIONAL“ d.o.o. Bar, 2026. godine;
- Glavni projekat saobraćajne infrastrukture – saobraćajnog priključka, „ABAKUS HOM“ d.o.o. Bar, 2026. godine;
- Glavni projekat saobraćajne signalizacije i opreme puta, „S&I PROJEKT“ d.o.o. Podgorica, 2026. godine;
- Urbanističko-tehnički uslovi broj 14-332/25-468/1 od 12.11.2025. godine, izdati od strane Sekretarijata za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj Opštine Bijelo Polje;
- Saobraćajno-tehnički uslovi broj 04-12300/2 od 30.10.2025. godine, Uprava za saobraćaj;
- List nepokretnosti br. 527 KO Poda;
- Kopija plana za katastarsku parcelu br. 1182 KO Poda;
- Situacioni plan i ostali grafički prilozi Glavnog projekta;
- tehnička dokumentacija proizvođača projektovane opreme, separatora i drugih uređaja predviđenih Glavnim projektom;
- standard EN 858, koji se odnosi na separatore lakih tečnosti, u skladu sa specifikacijom Glavnog projekta hidrotehničkih instalacija.

Planski, statistički, kartografski i stručni izvori

- Program privremenih objekata za područje Opštine Bijelo Polje, u dijelu koji se odnosi na Lokaciju 35, zonu V;
- Prostorno-urbanistički plan Opštine Bijelo Polje i prateća dokumentacija;
- Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu Prostorno-urbanističkog plana Opštine Bijelo Polje, 2014. godine;
- Lokalni akcioni plan zaštite biodiverziteta Opštine Bijelo Polje 2018–2022. godine;
- Plan zaštite voda od zagađivanja za period od 2025. do 2031. godine („Službeni list CG“, br. 119/25);
- podaci Uprave za nekretnine Crne Gore – List nepokretnosti br. 527 KO Poda i Kopija plana;
- Geoportal Uprave za nekretnine Crne Gore – www.geoportal.co.me, podaci korišćeni u avgustu 2026. godine;
- Topografska karta JNA, razmjera 1:25.000, list Brzava 149-2-1, 1980. godine;
- Pedološka karta SR Crne Gore, razmjera 1:50.000, Zavod za unapređivanje poljoprivrede, Titograd, 1966. godine;
- Spalević, V. i Fuštić, B. (2003), podaci o tipovima zemljišta u slivu rijeke Lim;
- Glavatović, B. (2005), „Osnovi geonauka“, podaci o geološkim i seizmičkim karakteristikama područja;
- raspoloživi podaci Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore o klimatskim i hidrološkim karakteristikama područja Bijelog Polja;
- Burić i saradnici, stručni podaci o klimatskim karakteristikama i klimatskoj rejonizaciji Crne Gore;
- podaci MONSTAT-a – Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine, za Opštinu Bijelo Polje i naselje Poda;
- raspoloživi terenski podaci i fotodokumentacija predmetne lokacije iz avgusta 2026. godine.